

ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ ОСВІТИ СТОМАТОЛОГА ПІД ЧАС СЕСТРИНСЬКОЇ ПРАКТИКИ В ДИТЯЧІЙ СТОМАТОЛОГІЇ

Каськова Л.Ф., Кулай О.О., Амосова Л.І., Солошенко Ю.І., Ващенко І.Ю.

Українська медична стоматологічна академія

Знання і вміння, здобуті студентами 2 курсу стоматологічного факультету в рамках виробничої практики «Сестринська практика в дитячій стоматології» є необхідною частиною формування професіоналізму майбутніх лікарів. Сформовані під час виробничої практики компетентності мають передаватися і розвиватися протягом усього навчання в закладі вищої освіти.

Ключові слова: медсестринська практика, компетентності, студенти.

The knowledge and skills acquisition during the 2nd year studying during the "Nursing Practice in Paediatric Dentistry" has makes a great influence on the professional qualities formation for the future doctors. Having been formed during the practical training the competencies should be improved in the process of further training in the university.

Keywords: nursing practice, competencies, students.

Згідно із законом України "Про Освіту" метою освіти є «підготовка конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях» [5].

Відповідно до вимог проекту Стандарту вищої освіти України і примірного навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» у закладах вищої освіти МОЗ України за спеціальністю 221 «Стоматологія» кваліфікації освітньої «Магістр стоматології», кваліфікації професійної «Лікар-стоматолог» формування практичної складової майбутніх лікарів починається з перших днів навчання. Важливою умовою формування професійної підготовки студентів є виробнича практика. «Сестринська практика в дитячій стоматології» – обов'язковий компонент виробничої практики студентів 2 курсу стоматологічного факультету за спеціальністю 221 «Стоматологія» та основної освітньої програми і проводиться наприкінці четвертого семестру.

Знання і вміння, здобуті студентами в рамках цієї виробничої практики, є необхідною частиною професійного становлення майбутніх лікарів. У ряді випадків майбутній лікар не вважає для себе важливим опанування навичок догляду за пацієнтом, вважаючи ці навички марними. Однак слід ураховувати той факт, що лікарський і сестринський персонал у медичній установі будь-якого профілю – це єдина команда, що надає лікувальну і профілактичну допомогу [3]. Лікар, який досконало володіє сестринськими навичками, здатний грамотно організувати роботу середнього медичного персоналу і за необхідності самостійно забезпечити догляд за пацієнтом. Важливість цього блоку професійної підготовки лікаря зросла з отриманням студентами, починаючи з 3 курсу, можливості працювати на штатних посадах середнього медичного персоналу, що вимагає високої теоретичної підготовки і якісного володіння маніпуляційною технікою медичної сестри.

Мета виробничої практики на 2 курсі – забезпечити підготовку студентів до професійної діяльності з догляду за хворими терапевтичного і хірургічного профілів, роботи на посаді середнього медичного персоналу в терапевтичному, хірургічному, ортопедичному відділеннях стоматологічної поліклініки і в дитячій стоматологічній поліклініці. Відбувається раннє занурення в спеціальність із формуванням основ загальнокультурних і професійних навичок і компетентностей під керівництвом викладача в умовах, наближених до реальних.

Завдання виробничої практики:

- демонстрація і володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця і принципами фахової субординації під час догляду за хворими терапевтичного, хірургічного профілів, роботи у відділеннях стоматологічного профілю;

- засвоєння теоретичного матеріалу, демонстрування і володіння навичками організації режиму і догляду за хворими з різними хворобами терапевтичного, хірургічного профілів, виконання необхідних медичних маніпуляцій, роботи в стоматологічній поліклініці та виконання основних стоматологічних маніпуляцій, заповнення звітної документації;

- застосування на практиці основних принципів, асептики, антисептики;
- визначення і засвоєння особливостей застосування принципів асептики й антисептики в клініці терапевтичної, ортопедичної, хірургічної та дитячої терапевтичної стоматології;

- опанування й удосконалення професійних навичок медичної сестри стоматологічної клініки.

Після закінчення виробничої практики студент має сформулювати чотирнадцять компетентностей: інтегральну – 1; загальні – 7; спеціальні (фахові, предметні) – 6 [5]. Ці компетентності мають передаватися і розвиватися протягом усього навчання в медичному ЗВО.

Відповідно до мети і завдань розроблено робочу програму виробничої практики, орієнтовану безпосередньо на професійно-практичну підготовку студентів. За основу проектування структури і змісту робочої програми прийнято модульний принцип її побудови і комплексний підхід до наповнення змісту.

Професійна освіта медичного напрямку складається з етапів теоретичної і практичної підготовки. Чинна система практичної підготовки майбутніх лікарів останнім часом зазнає глибокого реформування. Крім традиційних методів, в освітній процес активно впроваджуються інноваційні (симуляційні) технології. Освітні технології, які використовуються для формування компетентностей, зумовлені практичною спрямованістю освітнього процесу [1; 3; 7].

Завданням медичного вишу є не тільки навчання вмінь і навичок, а і контроль їх освоєння, що є одним з основних елементів оцінки якості освіти [4; 8]. Система контролю якості практичної підготовки з виробничої практики проводиться відповідно за бально-рейтинговою системою й охоплює такі компоненти: поточний контроль на прак-

тичному занятті; рубіжний контроль після закінчення кожного змістового модуля (Змістовий модуль 4. «Сестринська практика в дитячій стоматології»); підсумковий контроль виробничої практики у вигляді диференційованого заліку окремо за кожний модуль (Модуль 2. «Сестринська практика в стоматології»).

Теоретичні знання оцінюються у формі вирішення двох ситуаційних завдань, мета яких – виявити в студентів здатність оцінювати отримані дані, користуватися нормативною документацією, оцінювати клінічну ситуацію, виявляти проблеми догляду за пацієнтом і обґрунтовувати шляхи їх розв'язання [2]. Оцінка рівня освоєння практичних навичок передбачає демонстрацію вмінь і практичних навичок із переліку по кожному модулю [6; 9; 10].

Отже, «Сестринська практика в дитячій стоматології» на 2 курсі є початковою ланкою з підготовки студентів до практичної роботи, формуючи основи професійної майстерності лікаря. Догляд за хворими – це важлива складова медичної діяльності щодо створення оптимальних умов для догляду за пацієнтами і вимагає від студентів лікарських спеціальностей обов'язкового освоєння до вивчення клінічних дисциплін. У наступні роки навчання практичні вміння і навички, сформовані на виробничій практиці, закріплюються і вдосконалюються, а в процесі навчальної діяльності створюються умови для формування нових практичних умінь і навичок глибшого оволодіння професією.

Список використаної літератури

1. Виробнича практика як складова навчального процесу за кредитно-модульної системи навчання / Л.Ф. Каськова, О.Ю. Андріянова, О.О. Карпенко [та ін.] // Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України на новому етапі: Матеріали Х ювілейної Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) (18-19 квітня 2013 р.). – Тернопіль: ТДМУ «Укрмедкнига», 2013. – Ч.2. – С.151-155.
2. Каськова Л.Ф. Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології (збірник тестових завдань для диференційованого тестового контролю знань студентів 2 курсу) / Л.Ф.Каськова, О.Е.Абрамова, С.Ч.Новікова. – Полтава, 2011. – 103 с.
3. Каськова Л.Ф. Практична підготовка – запорука професіоналізму / Л.Ф.Каськова, О.О.Кулай, О.Ю.Андріянова /Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні: матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю (21 березня 2019 року). – Полтава, 2019. – С. 96-97.
4. Контроль якості навчання в процесі вдосконалення професійних вмінь студентів / Л.Ф. Каськова, О.О. Кулай, О.Ю. Андріянова [та ін.] // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю (22 березня 2018 року). – Полтава, 2018. – С. 117-118.
5. Медична освіта у світі та в Україні / Ю.В. Поляченко, В.Г. Передерій, О.П. Волосовець [та ін.]. – К.: Книга плюс, 2005. – 383 с.
6. Медсестринська практика в дитячій стоматології (англ. мовою): навчальний посібник /Л.Ф.Каськова, Н.В.Янко, О.О.Карпенко, Л.І.Амосова]. –Полтава, 2013. – 92 с.
7. Особливості підготовки іноземних студентів до державної атестації з дитячої терапевтичної стоматології /Л.Ф.Каськова, Л.І.Амосова, О.О.Карпенко [та ін.] // Інтернаціоналізація вищої медичної освіти: науково-методичні засади освіти іноземних громадян у вищих медичних навчальних закладах та «Жутаєвські читання»: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю (14-15 березня 2013р.) //Світ медицини та біології. –2013. – № 2 (37). – С.84-86.
8. Психолого-педагогічна характеристика процесу опанування студентами практичними навичками та вміннями на кафедрі дитячої терапевтичної стоматології /Л.Ф. Каськова, С.Ч.Новікова, О.О. Бабіна, Л.Ф.Чуприна //Оптимізація методів контролю знань студентів за сучасних умов організації навчального процесу: матеріали навч.-метод. конф. –Полтава. – 2006. – Ч.1. – С. 108-110.
9. Сестринство в стоматології : навчальний посібник ; за заг. ред. професора Короля М.Д. – Полтава: ФОП Мирон І.А., 2019. – 312 с.
10. Сестринская практика в стоматологии детского возраста (на русском языке) : учебное пособие /Л.Ф.Каськова, О.О.Карпенко, Л.И.Амосова [и др.]. – Полтава, 2016. –176 с.

ЯК ПОКРАЩИТИ ПІДГОТОВКУ СТУДЕНТІВ ІЗ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ: МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА

Катеренчук І.П.

Українська медична стоматологічна академія

Визначено сучасні проблеми підготовки лікарів із внутрішньої медицини і запропоновано шляхи вдосконалення теоретичної й практичної підготовки студентів із внутрішньої медицини.

Ключові слова: внутрішня медицина, навчання, практична підготовка.

The article defines the modern problems of doctors' training in internal medicine and describes defined ways of theoretical and practical students' training improvement in internal medicine.

Keywords: internal medicine, training, practical training.

Останніми роками постійно декларується теза, що сучасна медична освіта і підготовка лікарів в Україні мають відповідати передовому європейському досвіду і Закону України «Про вищу освіту», згідно з яким якість освітньої діяльності – це рівень організації освітнього процесу в закладі вищої освіти, що відповідає її стандартам, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти і сприяє створенню нових знань [1;3].

Важливе завдання вищої медичної освіти – підготовка висококваліфікованих і досвідчених лікарів, здатних до самостійної діяльності, однак ця мета не може бути повністю досягнута, якщо не буде приділена належна увага одному з важливих аспектів навчання майбутнього лікаря – самостійній роботі як важливому фактору навчання і виховання студентів, а також як засобу оволодіння професійною майстерністю [4]. З іншого боку, на підставі проведеного дослідження його автори стверджують, що однією з основних складових професійної підготовки сучасного лікаря має стати навчальний процес, орієнтований на пацієнта. Навчання, орієнтоване на пацієнта, – це не